

La Cambra alerta de l'avenç insuficient en progrés econòmic, social i ambiental de Catalunya

- La convergència de Catalunya amb el nucli d'Europa en termes de progrés econòmic s'estanca, i s'observa un retrocés en termes de sostenibilitat social i ambiental.
- El salari real mitjà de Catalunya el 1T 2023 està estancat en nivells de 2004, malgrat que la productivitat del treball sí que ha augmentat en aquest període.
- El percentatge de llars catalanes que no es poden permetre despeses bàsiques se situa en el 17,8% el 2022, una magnitud molt superior als nivells previs a la pandèmia (11,9% l'any 2019).
- El 2022 Catalunya només va representar el 5,2% de l'estoc de potència elèctrica renovable del conjunt de l'Estat, una xifra molt inferior a la seva contribució econòmica al PIB espanyol i al seu pes demogràfic.

Barcelona, 7 de juny del 2023.- La Cambra de Comerç de Barcelona actualitza els [Indicadors de Progrés i Benestar](#) (IPB Cambra), i els amplia en àmbits clau que determinen el benestar de la ciutadania: la sostenibilitat social i ambiental.

El model de creixement econòmic de Catalunya amb una mirada de llarg termini: insuficient, volàtil i escassament vinculat a millores de la productivitat

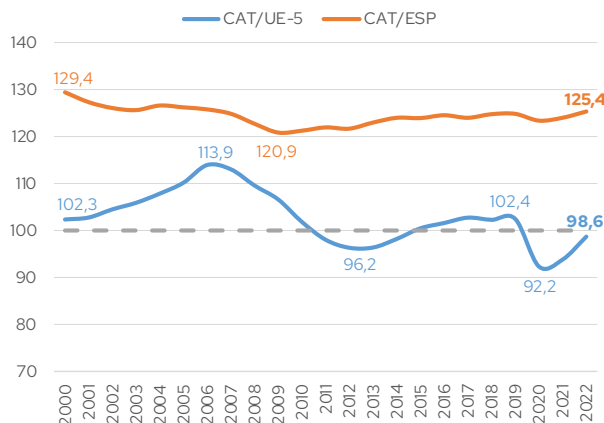
El progrés econòmic a Catalunya ha seguit una tendència creixent des de començaments del segle XXI, però la seva evolució ha estat caracteritzada per **factors que posen en risc l'avenç sistemàtic del benestar material de la ciutadania**. El Gràfic 1.A. mostra que el PIB per càpita a Catalunya (ajustat en paritat de poder adquisitiu) no ha tendit a convergir amb la UE-5 (Alemanya, França, Itàlia, Països Baixos i Bèlgica) abans de la Covid-19. Així, el diferencial del PIB per habitant de Catalunya amb el nucli europeu era de 2,3 punts percentuals (p.p.) l'any 2000, una xifra pràcticament idèntica a la del 2019 (2,4 p.p.). **La pandèmia va situar el PIB per càpita a Catalunya per sota de la UE-5** (7,8 p.p. el 2020), un diferencial que encara no s'ha revertit tot i el dinamisme de l'economia catalana dels últims dos anys (1,4 p.p. el 2022).

Un dels factors que expliquen aquesta manca de convergència és la **bretxa persistent en inversió en R+D en percentatge del PIB**. En aquest sentit, l'any 2008 el diferencial d'inversió (sumant les administracions públiques, universitats i el teixit empresarial) entre Catalunya i la UE-5 es va situar en 0,3 p.p., una bretxa que es va ampliar fins als 0,7 p.p. el 2019 (i que només s'ha reduït el 2020 i 2021 per la contracció més gran del PIB a Catalunya).

En termes absoluts, el **PIB per càpita real a Catalunya el 1T 2023 es troba estancat en nivells del**

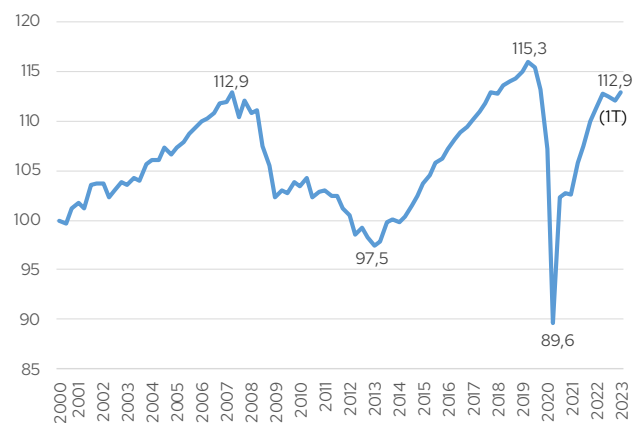
2007, si bé cal matissar que aquest període està fortament condicionat per l'impacte de la crisi immobiliària i de la Covid-19 sobre l'activitat econòmica (Gràfic 1.B.). Tot i això, una mirada a llarg termini ens permet concloure que l'avenç del progrés econòmic de Catalunya està molt vinculat a l'evolució - volàtil- de l'ocupació per la via d'augmentos addicionals de les hores treballades (no tant per millores en la productivitat del treball, com es veurà a continuació).

Gràfic 1.A. **PIB per càpita. Anual.**
Euros corrents (PPA)

Font: Elaboració pròpia a partir d'Idescat, INE i Eurostat

Gràfic 2.B. **PIB per càpita. Trimestral. Catalunya.**
Índex (1T 2000 = 100). Euros contants (2015)

L'avenç de la productivitat és un dels reptes estructurals de l'economia catalana, amb una tendència divergent respecte al nucli europeu des de la crisi immobiliària

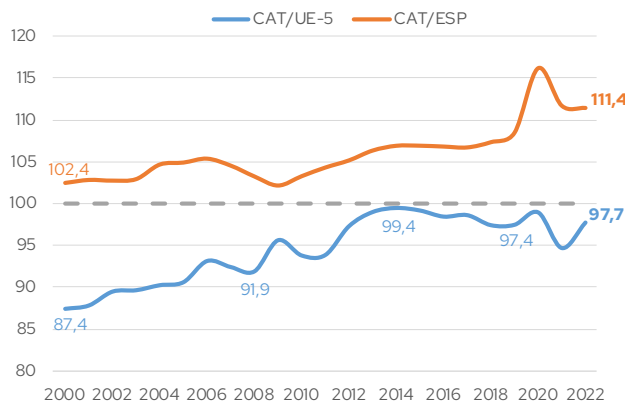
Les millores en productivitat (major producció o millor amb la mateixa utilització de recursos humans i materials) **són fonamentals per garantir l'avenç sistemàtic de les condicions de vida de la ciutadania.** En termes comparatius amb la UE-5 (Gràfic 2.A), el PIB per ocupat (indicador que aproxima la productivitat d'una economia) a Catalunya va aconseguir reduir el diferencial fins a la crisi del deute (dels 12,6 p.p. el 2000 als 0,6 p.p. el 2014), tendència que es va anar revertint parcialment amb la recuperació econòmica (2,6 p.p. el 2019). No obstant això, la part més important d'aquest procés de convergència es va concentrar entre el 2008 i 2014, període molt condicionat pels efectes de la crisi immobiliària (les millores en productivitat a Catalunya es produeixen per una forta destrucció d'ocupació).

Adicionalment, cal destacar que l'avenç de la **productivitat real a Catalunya històricament també s'ha concentrat en etapes contractives** (a causa d'un descens més intens de les hores treballades que la producció), especialment durant els anys posteriors a l'esclat de la bombolla immobiliària i la crisi del deute sobirà (Gràfic 2.B). En canvi, els cicles expansius de l'economia catalana s'han caracteritzat per millores molt modestes de la productivitat, un **fenomen que posa en risc el model de prosperitat econòmica de Catalunya en el llarg termini.**

Cal emfatitzar que l'evolució real de la productivitat a Catalunya a partir de la pandèmia ha desafiat aquesta tendència històrica (la productivitat va caure dràsticament el 2020, i ha seguit una tendència decreixent en un context expansiu de l'activitat). Els factors que expliquen aquest fenomen són l'estabilitat més gran dels contractes laborals des de la pandèmia gràcies als ERTO (evitant un augment històric de la taxa d'atur) i la Reforma Laboral, així com el fort increment de l'ocupació en sectors de baixa

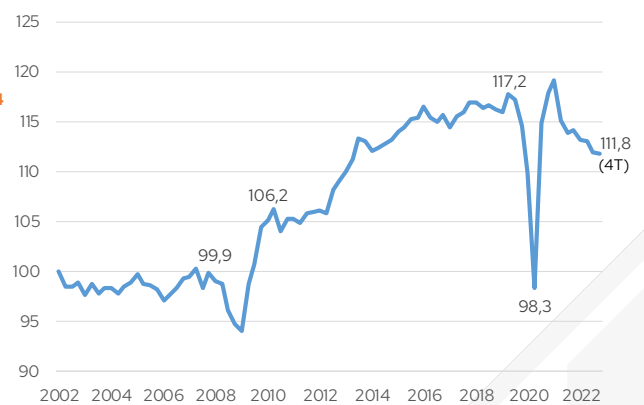
productivitat i l'augment dels preus (disminuint el valor nominal de les millores en productivitat).

Gràfic 2.A. **PIB per ocupat. Anual.**
Euros corrents (PPA)

Font: Elaboració pròpia a partir d'Idescat, INE i Eurostat

Gràfic 2.B. **PIB per hora treballada. Trimestral. Catalunya.**
Índex (1T 2002 = 100). Euros constants (2015).

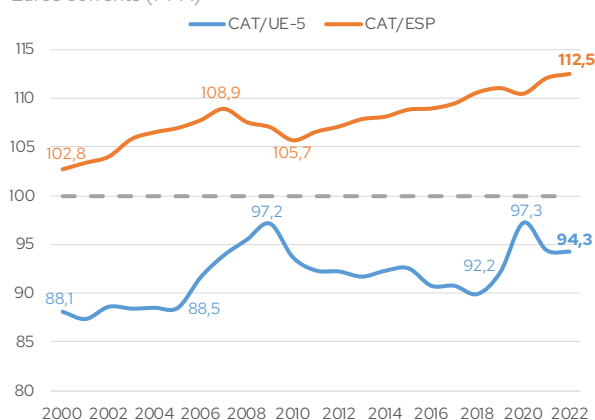

La divergència entre els augments salarials i de la productivitat a Catalunya erosiona l'equitat del model de creixement en el llarg termini

Els salaris a Catalunya van seguir una trajectòria convergent amb el nucli d'Europa abans de la crisi immobiliària (el diferencial de la remuneració per assalariat era d'11,9 p.p. el 2000, i va disminuir fins als 2,8 p.p. el 2008), però aquest procés es va revertir parcialment (7,8 p.p. el 2019) a causa de l'augment gradual de l'ocupació i de la forta devaluació interna dels salaris a Catalunya (Gràfic 3.A).

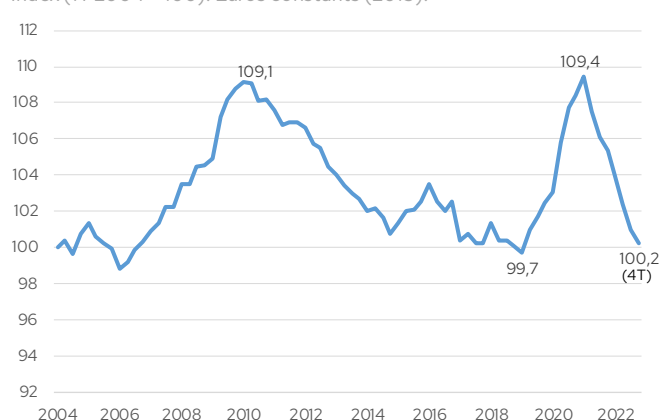
En termes absoluts, **el salari mitjà real per hora treballada a Catalunya ha augmentat de forma destacable en etapes recessives**, en un context de forta reducció de l'ocupació (cauen les hores treballades en els sectors i col·lectius pitjor remunerats). Tot i això, una anàlisi a llarg termini ens mostra que **el salari mitjà real el 4T 2022 es troba estancat en nivells del 2004** (Gràfic 3.B). En canvi, la productivitat real per hora sí que ha seguit una tendència ascendent a partir del 2008. La consolidació d'aquesta **tendència divergent entre l'evolució dels salaris i la productivitat en el mitjà termini suposa un risc creixent per a la sostenibilitat del model de prosperitat econòmica i social de Catalunya.**

Gràfic 3.A. **Remuneració per assalariat. Anual.**
Euros corrents (PPA)

Font: Elaboració pròpia a partir d'Idescat, INE i Eurostat

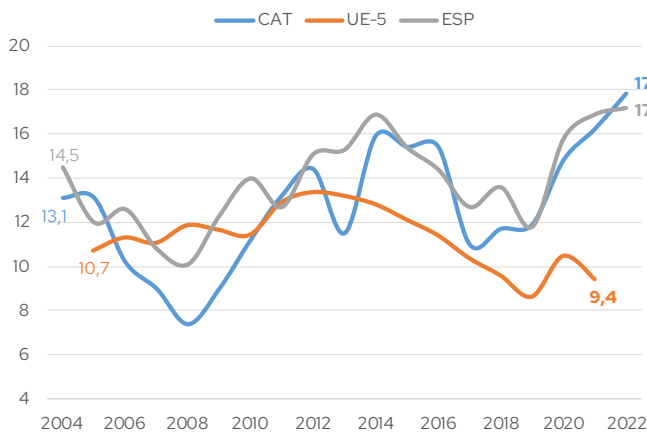
Gràfic 3.B. **Salari mitjà per hora. Trimestral. Catalunya.**
Índex (IT 2004 = 100). Euros constants (2015).

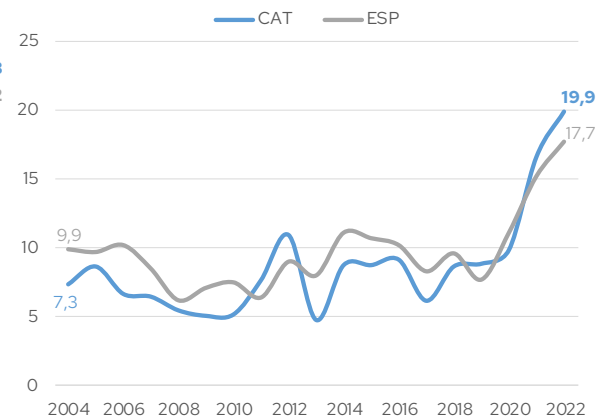

L'impacte de la Covid-19 i la crisi energètica pressionen a l'alça els nivells de pobresa a Catalunya malgrat l'aprovació de mesures fiscals extraordinàries

Històricament, la pobresa a Catalunya –i al conjunt de l'Estat– ha estat fortament vinculada a l'evolució de la taxa d'atur (la renda disponible dels desocupats cau en èpoques de crisi). No obstant això, aquesta relació no s'ha produït arran de la Covid-19, anys en què la taxa d'atur a Catalunya ha caigut (del 12,6% al 9,7% el 2020 i 2022, respectivament) i, en canvi, el percentatge de llars que afirmen patir privació material (no poden permetre's despeses bàsiques com ara anar de vacances una setmana a l'any, mantenir una temperatura adequada a la llar, etc.) ha augmentat intensament (Gràfic 4.A). Així, **la proporció de llars catalanes que afirmen haver patit privació material va assolir el màxim històric el 2022 (17,8%)**, molt superior a la magnitud prèvia a la crisi sanitària (11,9% el 2019). Un dels factors principals que expliquen aquesta evolució és **l'increment preocupant de les llars que no es poden permetre mantenir una temperatura confortable al seu habitatge** (dues de cada cinc famílies l'any 2022) per culpa del fort augment dels preus energètics (Gràfic 4.B).

Cal destacar que l'augment de la pobresa a Catalunya s'ha produït malgrat l'esforç fiscal extraordinari desplegat per part del sector públic des de l'inici de la pandèmia. En aquest sentit, si bé aquests ajuts (bonificació dels carburants, reducció dels impostos de les factures d'electricitat i gas, etc.) han servit per contenir un increment més intens de la privació material (en absència d'aquestes polítiques hagués estat superior), **una selecció més apropiada i focalitzada de mesures fiscals pels col·lectius més desfavorits hauria estat més eficaç per contenir l'augment de la pobresa.**

Gràfic 4.A. Privació material de les llars.
 % sobre el total de llars

Font: Elaboració pròpia a partir d'INE i Eurostat

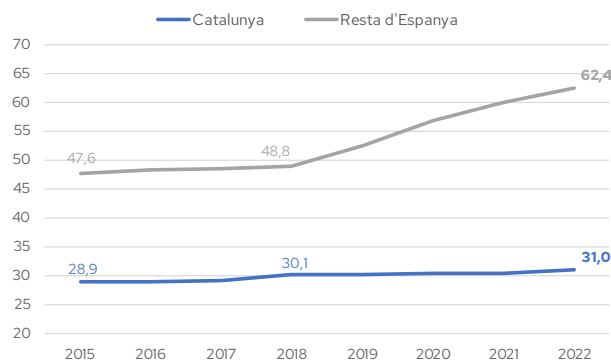
Gràfic 4.B. Llars que no es poden permetre una temperatura adequada a l'habitatge.
 % sobre el total de llars

Font: Elaboració pròpia a partir d'INE

Catalunya no està fent els deures en matèria d'energies renovables, i la distància amb Europa i la resta de l'Estat és cada cop més significativa

El desplegament d'energies renovables a Catalunya està estancat. El percentatge de l'energia elèctrica renovable a Catalunya en comparació amb l'estoc total de potència elèctrica instal·lada no ha experimentat un avenç significatiu els darrers anys (28,9% el 2015 al 31,0% el 2022), una tendència clarament diferenciada en relació amb la resta de l'Estat, passant del 48,8% al 62,4% durant el mateix període (Gràfic 5.A). L'elevat diferencial de partida l'any 2015 i l'evolució dels últims anys suposa que l'any 2022 Catalunya només disposava del 5,2% de l'estoc d'energia renovable de tot l'Estat (Gràfic 5.B), molt lluny del pes que representa en termes de PIB (19,%) i població (16,3%).

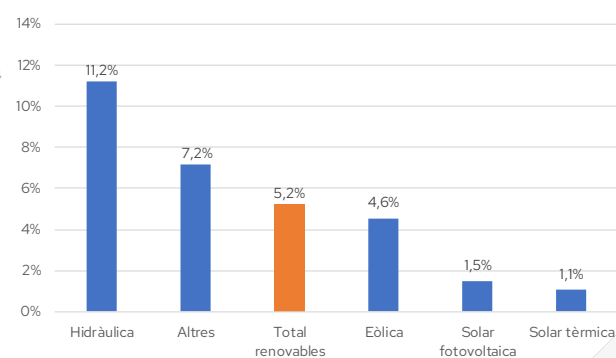
Aquest estancament té fortes implicacions, tant en termes mediambientals com econòmics i socials. En primer lloc, **l'avenç molt modest en el desplegament de les renovables posa en risc l'assoliment dels compromisos climàtics establerts per la Comissió Europea**, que exigeixen de cara al 2030 una forta reducció de les emissions contaminants. En termes econòmics, aquesta tendència també **dificulta la sobirania energètica i situa Catalunya en una posició de vulnerabilitat** davant d'episodis de forta volatilitat dels preus energètics, i perjudica la competitivitat del seu teixit productiu i exposa als col·lectius desfavorits a nous episodis de pobresa energètica (com s'ha analitzat anteriorment).

Gràfic 5.A. **Estoc de potència d'energia elèctrica renovable.**
% sobre potència elèctrica instal·lada total

Font: Elaboració pròpia a partir de Red Eléctrica

Gràfic 5.B. **Estoc de potència d'energia renovable. Catalunya. 2022.**
% sobre potència elèctrica instal·lada a Espanya

Font: Elaboració pròpia a partir de Red Eléctrica